

Πράξη:

«Ανάπτυξη μεθοδολογίας και ψηφιακών διδακτικών σεναρίων για τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης»

**Άξονες Προτεραιότητας 1-2-3 Οριζόντια Πράξη
ΟΠΣ: 479325, ΣΑΕ: 2014ΣΕ24580051 ΕΣΠΑ 2007-2013**

Υποέργο 1 :

«Ανάπτυξη μεθοδολογίας και δειγματικών σεναρίων για τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης»

08/07/2015

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ ΔΡΑΣΗΣ 2.1
Π.2.1.1. Τεύχος μελέτης εξειδίκευσης μεθοδολογίας, ανάπτυξης προδιαγραφών και μεθοδολογίας επιλογής των σεναρίων των εκπαιδευτικών για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης ανά γνωστικό αντικείμενο για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο γνωστικό αντικείμενο «Πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων (Αγωγή Υγείας Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση Πρωτοβάθμια)»
Ονοματεπώνυμο: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΤΡΑΣ
Ιδιότητα: ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Β' ΙΕΠ

(Υπογραφή)

Το σχολείο του 21^{ου} αιώνα αποτελεί ένα σχολείο ανοικτό στην Κοινωνία, στις ιδέες, στη γνώση και στο μέλλον για μαθητές που είναι η επένδυση του μέλλοντος, ψηφιακό, καινοτόμο, πράσινο, ολοήμερο. Πρωταγωνιστής αυτού του σχολείου είναι ο μαθητής με τη συμμετοχή του μαχόμενου, εκπαιδευτικού στην τάξη. Το σχολείο του 21^{ου} αιώνα οδηγεί σε μια εκπαίδευση δημιουργική, καινοτόμα, ανοιχτή στις εξελίξεις της παγκόσμιας γνώσης.

Στους άμεσους στόχους είναι η διαμόρφωση δημιουργικού και ανοιχτού εκπαιδευτικού κλίματος που όχι μόνο επιδέχεται αλλά και δημιουργεί καινοτομία, αξιοποιεί σύγχρονα διδακτικά εργαλεία, και ανταποκρίνεται στις διαφοροποιημένες ανάγκες των μαθητών.

Το Νέο Σχολείο έχει στόχο την προετοιμασία των νέων γενιών ώστε να μπορούν:

- Να πατούν στέρεα πάνω σε αξίες και αρχές που κάνουν κάθε νέο πάνω απ' όλα άνθρωπο
- Να συνεχίσουν να αποκτούν γνώσεις σε όλη τη διάρκεια του βίου διά βίου Εκπαίδευσης
- Να συμμετέχουν με επιτυχία στην Οικονομική ζωή και να έχουν ευκαιρίες κοινωνικής ανόδου
- Να ασκούν το ρόλο του υπεύθυνου πολίτη
- Να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή
- Να αναπτύσσουν αυτόνομη δράση, συλλογικό κοινωνικό πνεύμα και περιβαλλοντική συνείδηση.

Στα πλαίσια του σχολείου που υπηρετεί τις σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες και πρακτικές, οι οποίες αναδεικνύουν το μαθητή στο επίκεντρο, δίνουν έμφαση στις διαδικασίες της μάθησης και όχι στην συγγνή παροχή πληροφορίας και προωθούν την πρωτοβουλία και τη συνεργασία, η προσπάθεια ένταξης ψηφιακών σεναρίων στην Εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί άλλο ένα βήμα προς την κατεύθυνση αυτή.

Τα ψηφιακά σενάρια αποτελούν ένα ισχυρό γνωστικό εργαλείο θα πρέπει να αναπτύσσονται βάση μεθοδολογικών προδιαγραφών που συνάδουν με τα ανωτέρω γενικά με τις ιδιαίτερες απαιτήσεις κάθε γνωστικού αντικειμένου.

Ένα σενάριο δεν κατατάσσεται σε κάποιο συγκεκριμένο κείμενο και αφηγηματικό είδος κάποια αυστηρή δομή με βάση την οποία μπορεί να γραφτεί. Παρόλ' αυτά ένα σενάριο οφείλει να ενσωματώνει ένα σύνολο παραμέτρων που αφορούν αφενός το σχεδιασμό του μαθήματος και τις παιδαγωγικές αρχές στις οποίες βασίστηκε όσο και η τεκμηριωμένη περιγραφή του τρόπου με τον οποίο αναμένεται να αξιοποιηθούν τα χρησιμοποιούμενα διδακτικά και υπολογιστικά εργαλεία κατά την εφαρμογή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, στην τάξη.

Το διδακτικό σενάριο δυνητικά ισορροπεί μεταξύ ενός τεχνικού κειμένου το οποίο υπακούει σε νόμους και κανόνες και ενός πονήματος που ξεπερνά κάθε δέσμευση. Για το λόγο αυτό συνυπάρχουν οι συμπληρωματικές έννοιες, συνέπεια, έμπνευση, συνέχεια, αφοσίωση, τεκμηρίωση, όραμα, θεωρία, δράση και πράξη. Αυτή η ιδιαιτερότητα κάνει τη συγγραφή ενός εφικτού κατανοητού πραγματοποιήσιμου αλλά και λειτουργικού σεναρίου ένα δύσκολο εγχείρημα. Ο δάσκαλος συγγραφέας οφείλει να λάβει υπόψη του πολλούς παράγοντες. Πάνω απ' όλα η συγγραφή σεναρίου είναι μία άσκηση φαντασίας, μία χρυσή τομή μεταξύ θεωρίας και πράξης. Η επιδεξιότητα και η ευχέρεια στη συγγραφή ενός σεναρίου ευτυχώς

κάτι που μαθαίνεται και κατακτάται σίγα σιγά. Απαιτεί εμπλοκή, καθοδήγηση και προτυποποίηση της διαδικασίας (Μηλάκος 2015).

1.2 Αγωγή Υγείας

Η Αγωγή Υγείας στα σχολεία είναι μια κατεξοχήν διαθεματική δραστηριότητα, η οποία συμβάλλει στην αναβάθμιση της σχολικής ζωής και στη σύνδεση του σχολείου με την κοινωνική πραγματικότητα.

Σκοπός της Αγωγής Υγείας είναι η προάσπιση βελτίωση και η προαγωγή της ψυχικής και σωματικής υγείας και της κοινωνικής ευεξίας των μαθητών, αφενός με την ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων τους και τις κριτικές τους σκέψης, αφετέρου με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους.

Τα ψηφιακά σενάρια που αφορούν τα προγράμματα Αγωγής Υγείας πρέπει να στηρίζονται σε βασικές μεθοδολογικές αρχές όπως:

1. Διαθεματικότητα
2. Διερευνητική-Ανακαλυπτική μάθηση
3. Βιωματική μάθηση
4. Ομαδοσυνεργατική μάθηση
5. Αξιοποίηση Τ.Π.Ε

Η εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης στην Αγωγή Υγείας επιβάλλεται από τη φύση και το περιεχόμενο της Υγείας και από την ψυχοσύνθεση του μαθητή.

Τα διάφορα θέματα της Αγωγής Υγείας πρέπει να ερευνώνται, να εξετάζονται και να αναλύονται με ολιστικό τρόπο και σε συνάρτηση με άλλα θέματα κοινωνικά, οικονομικά κ.α.

Ο μαθητής μελετά ένα θέμα υγείας μέσα από τις επιμέρους πτυχές που το συνθέτουν, Κινείται από το όλον προς το μέρος και κατά τη μελέτη του κάθε μέρους προχωρεί στην ανασύνθεση του όλου.

Οι υγιεινές συνήθειες που αποκτά ο μαθητής ενισχύονται συνεχώς με τα στοιχεία που ανακαλύπτει σε άλλα μαθήματα.

Όσον αφορά τη χρήση των Τ.Π.Ε στην δημιουργία ενός εκπαιδευτικού σεναρίου η οποία αλλάζει τη δυναμική της σχολικής τάξης και τη ροή της δραστηριότητας θα συμπεριλαμβάνει τις ακόλουθες επτά (7) φάσεις (EAITY, 2013):

1^η φάση. Προσδιορισμός του διδακτικού αντικειμένου: τίτλος, τάξη, εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές, προαπαιτούμενα.

2^η φάση. Ανίχνευση πρότερων γνώσεων και αναπαραστάσεων των μαθητών: τι γνωρίζουν οι μαθητές, πιθανές δυσκολίες της σκέψης τους και ως προς τη χρήση των ΤΠΕ.

3^η φάση. Καθορισμός στόχων του σεναρίου: ως προς το γνωστικό αντικείμενο (γνωστικοί στόχοι), ως προς τη διαδικασία της μάθησης και ως προς τη χρήση των ΤΠΕ.

4^η φάση. Διδακτικό υλικό: η απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή, βιβλία χάρτες, λογισμικό, κατασκευές, φύλλα εργασίας.

5^η φάση. Δημιουργία δραστηριοτήτων σεναρίου: η οργάνωση της διδασκαλίας στη βάση κατάλληλων δραστηριοτήτων υλοποίησης του εκπαιδευτικού σεναρίου στην τάξη (διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές, αξιοποίηση της προστιθέμενης αξίας των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία, δημιουργία των αντιστοίχων φύλλων εργασίας κλπ).

6^η φάση. Αξιολόγηση: μαθητή και σεναρίου και πιθανές επεκτάσεις του σεναρίου.

7^η φάση. Παρατηρήσεις και οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς, βιβλιογραφία, παραπομπές, πηγές.

Συμπερασματικά, το ψηφιακό σενάριο μπορεί να προσφέρει στους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς την αναγκαία ευελιξία και να άρει τη στασιμότητα και την δεδομένη ροή μιας τυπικής διαδικασίας.

Το ψηφιακό σενάριο θα πρέπει να δομηθεί με αυτή την οπτική και όχι σαν μια ακόμα κλασσική εκπαιδευτική διαδικασία που απλά υλοποιείται σε ψηφιακό περιβάλλον (Κουφού 2015).

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Η Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη σύμφωνα με τα επίσημα κείμενα της UNECE, της UNESCO, και UNEP αποτελεί αδιαμφισβήτητη πρόταση για την διασφάλιση της ευημερίας στη γη μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος και της εξασφάλισης της ποιότητας της ζωής.

Στο πλαίσιο αυτό μέσω της Εκπαίδευσης για το περιβάλλον και τη Αειφόρο Ανάπτυξη, επιδιώκεται οι μαθητές να μαθαίνουν να γνωρίζουν, να βιώνουν, να συνυπάρχουν, να ενεργούν και να μετασχηματίζουν τον εαυτό τους και την κοινωνία (UNESCO 2011).

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη η εισαγωγή ψηφιακών σεναρίων στα εκπαιδευτικά προγράμματα μπορούν να συμβάλλουν

1. Στην διεύρυνση, στον εμπλουτισμό και εκσυγχρονισμό διδακτικών πρακτικών
2. Στην Ενίσχυση της καινοτομίας και δημιουργικότητας
3. Στην Ανάπτυξη της έρευνας και της βιωματικής μάθησης
4. Στην διαθεματική προσέγγιση της παρεχόμενης γνώσης
5. Στην παρώθηση των εκπαιδευτικών για την δημιουργία θεματικών σεναρίων
6. Στην δημιουργία ευχάριστου παιδαγωγικού μαθησιακού κλίματος
7. Στην καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας και ομαδικότητας

Για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων απαραίτητη προϋπόθεση είναι η συμβατότητα των προτεινόμενων ψηφιακών σεναρίων με τους άξονες του προγράμματος σπουδών της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης:

1. Τη σύμπραξη του πολυεπιστημονικού και διεπιστημονικού μοντέλου
2. Τη μαθητοκεντρική στόχευση
3. Τις καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης
4. Την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/τριών.

Όσο αναφορά την εμπλοκή των Τ.Π.Ε στο σχεδιασμό ανάπτυξη και εφαρμογή των ψηφιακών σεναρίων για την περιβαλλοντική εκπαίδευση ισχύουν οι επτά φάσεις που περιγράψαμε αναλυτικά στη δημιουργία ψηφιακών σεναρίων για τα προγράμματα αγωγής υγείας.

Στέφανος Κούτρας
Σύμβουλος ΙΕΠ